

Hədəf dəyişmişdir

Zaman ildırım sürəti ilə keçir. İlin başlamağı ilə sona çatmağı sanki bir göz qırpmında baş verir. Bu baxımdan yaşadığımız 2016-cı il də istisna deyil. Sanki onu yeni il kimi dünən-sırağün qarşılımışdıq. İndi isə yarısı arxada qalıb. Elə isə ona yekun vurulmalıdır. Yekun vurulmalıdır ki, nə etdiyimizə qiymət verək, nə edəcəyimizi müəyyən edəyək.

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin rübdə bir dəfə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclaslarının keçirilməsində də əsas məqsəd budur. Çünki tarix üçün 3 ay bir an olsa da, indiki mürəkkəb dünyamızda hadisələr elə sürətlə dəyişir ki, bəzən nəinki hər rübdə, hətta hər aya, hər günə yekun vurub nəticələr çıxarmaq və növbəti strateji fəaliyyət istiqamətləri müəyyən etmək lazım gəlir. Götürək hesabata verilən cari ilin arxada qalmış dövrünü. İl başlananda heç kim proqnoz verə bilməzdi ki, 3 ay sonra Qarabağ cəbhəsində Ermənistanın təxribatları üzündən hərbi vəziyyət son dərəcə gərginləşərək əməlli-başlı savaşa keçəcək və bu savaş nəticəsində işğal olunmuş Azərbaycan ərazisinin bir hissəsi azad ediləcək. Üstəlik həmin 4 günlük müharibədən sonra problemin sülh yolu ilə həlli istiqamətində aparılan danışıqlarda Azərbaycanın səsi daha ötkəmli olacaq.

Bunun üçünsə təbii ki, Prezidentin də Nazirlər Kabinetinin iclasında dediyi kimi, ölkəmiz güclü iqtisadi potensiala malik olmalı və bu potensialdan səmərəli istifadə etməlidir. Bu gün həmin potensial qeyri-neft sektorudur. Hökumətin qeyd etdiyimiz son iclasında dövlət başçısının nitqlərindən irəli gələn tezislərdən, ümumilikdə iclasda səslənən çağırışlardan da görmək olur ki, Azərbaycanın gələcək inkişafı qeyri-neft sektoru ilə bağlıdır. Hətta bir neçə ildən sonra "Şahdəniz-2" yatağından hasil olunacaq təbii qazın satışından gözlənilən külli miqdarda gəlirlər də ölkəmizin qeyri-neft sektoruna stavka etməsinin qarşısını almayacaq: "İndi vəziyyət tam başqadır. Mən artıq dəfələrlə demişəm, biz postneft dövründə yaşayırıq. Düzdür, bir neçə ildən sonra Azərbaycan dünya bazarlarına çox böyük həcmdə təbii qaz ixrac etməyə başlayacaq və yenə də valyuta axını artacaq. Ancaq biz elə yaşamağımız ki, artıq postneft dövründəki və belə olan halda, əlbəttə, ciddi, daha dərin iqtisadi islahatlar aparılmalı idi və aparılır" - deyən dövlət başçısı maliyyə-bank, kənd

təsərrüfatı və sənaye sahələrini əhatə edən həmin islahatların, ilk növbədə, qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldiyini vurğulamışdır.

Elə bu yerdə qeyd edək ki, həmin islahatlar nəticəsiz qalmır. Yalnız ilin yekunlarına görə, ölkə üzrə məhsul istehsalı qeyri-neft sənayesində 2,4, kənd təsərrüfatında 3,1 faiz artmışdır. Hesabat dövründə qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən sahibkarlara 73 milyon manat güzəştli kreditlər verilmişdir ki, bu da əsasən əvvəl verilən kreditlərin qaytarılması hesabına mümkün olmuşdur. Üstəlik həmin kreditlərin tərkibində aqrar sektorda, deməli, regionlarda çalışan sahibkarların, fermerlərin xüsusi çəkisi kifayət qədər böyükdür. Nəzərə alsaq ki, indiyədək ölkə üzrə müxtəlif özəl layihələrə 1 milyard dollardan çox güzəştli kreditlər verilmişdir, onda dövlət tərəfindən bilavasitə qeyri-neft sektoruna göstərilən maddi dəstəyin əhəmiyyəti bir daha aydın olar.

Qeyri-neft sektorundan söhbət açıb onun tərkib hissəsi olan kənd təsərrüfatını xüsusi vurğulamamaq mümkün deyil. Bunun bir çox səbəbi var. Əvvəla, kənd təsərrüfatı ölkəni əsas ərzaq məhsulları ilə təmin etdiyindən strateji sahə sayılır. Bugünkü mürəkkəb zamanda ərzaqla təminatın nə demək olduğunu yəqin ki, izah etməyə ehtiyac yoxdur. Üstəgəl, təbii fəlakətlər səbəbindən dünyanın müxtəlif regionlarında yaranan ərzaq qıtlıqları. Belə olan halda kənd təsərrüfatının inkişafına diqqəti azaltmağın hansı nəticələrə gətirib çıxaracağını təsəvvür etmək çətin deyil. Azərbaycanda isə bu sahənin inkişafını zəruri edən ikinci bir əsas səbəb də var. Bu, ölkə əhalisinin 40 faizdən çoxunun kənddə yaşaması, deməli, təxminən 4 milyon vətəndaşımızın güzəranının bu və digər cəhətdən aqrar sektordan asılı olmasıdır.

Odur ki, Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafına dövlətin xüsusi qayğı və dəstəyi var. Prezidentin hökumətin iclasında səsləndirilən sözündür: "Hansı başqa ölkədə fermerlərə bu qədər dəstək göstərilir?! Fermerlər vergilərdən ancaq torpaq vergisi verirlər, bütün başqa

vergilərdən azaddırlar. Yeni, ikinci belə ölkə tapmaq mümkün deyil ki, dövlət bu qədər dəstək göstərir". Həqiqətən belədir. Bu gün Azərbaycanda fermerin, torpaq sahibinin əkib-becərməsinə, məhsul istehsal etməsinə heç nə mane olmur. Texnika lazımdır - buyur, toxum gərəkdir - problem yoxdur, cins mal-qara istəyirsən - lizinqlə al, məhsulunu xarici bazara çıxarmaq planın var - şərait yaradılır, saxlayıb qışda baha satmaq istəyirsən - soyuducu kameralar ixtiyarındadır və s. Bir sözlə, işləyib qazanmaq üçün dövlətdən nə asılıdır olunub, qalır ondan bəhrələnmək. Bunun üçün isə sözsüz ki, ilk növbədə, istək, işdən, zəhmətdən qorxmamaq lazımdır.

Yarım ilin yekunları göstərir ki, Azərbaycan kəndliyi həmişə olduğu kimi bu gün də torpağa bağlıdır, o, nə işdən, nə də zəhmətdən çəkinir. Belə olmasaydı, builki intensiv yağıntılar dövründə 3 milyon tondan çox taxıl istehsalı gözlənməzdi, 6 ayda məhsul ixracı 27,5 faiz artmaz, ixracın coğrafiyası genişlənməzdi, idxalda isə ət və ət məhsulları üzrə 2,8, süd və süd məhsulları üzrə 15,7, qaramalın baş sayı üzrə 74,5, davarın baş sayı üzrə 94,2, damazlıq cüce üzrə 51,6 faiz azalma baş verməzdi.

Ancaq bunlar kifayət deyil. Ölkəmiz hələ də özünü taxılla təmin edə bilmir, məhsuldarlıq aşağıdır, hələ də bir sıra digər məhsullar üzrə idxaldan asılılıq var, əkinə yararlı torpaqlardan səmərəli istifadə sahəsində istənilən nəticəyə hələ tam nail olunmayıb, iri fermer təsərrüfatlarının yaranması prosesi sürətlənməlidir və s. Prezident bütün bunları hökumətin iclasında müvafiq nazirliklərin rəhbərlərinin diqqətinə bir daha çatdırdı, özü də sərt və konkret: "Bəzi hallarda torpaqlar zəbt edilib. Minlərlə torpaq sahələri hasarlanıb. Orada heç bir fəaliyyət göstərilir... Bu, yolverilməzdir... Biz hələ ki, özümüzü taxılla tam təmin edə bilmirik. Ancaq mən hesab edirəm ki, gələcəkdə biz məhsuldarlığın artırılması hesabına taxılçılıq inkişaf etdirməliyik. Biz iri fermer təsərrüfatlarının timsalında görürük ki, məhsuldarlığı iki dəfə artırmaq olar. Əgər Azərbaycanda taxılçılıqda orta məhsuldarlıq hektardan 50 sentner olarsa, onda bizə yeni torpaq sahələri də lazım deyil".

Göründüyü kimi, aqrar sahədə konkret məqsədlər məlumdur, qalır onlara çatmaq üçün həyata keçirilən tədbirləri daha da intensivləşdirmək...

Rafig MƏMMƏDOV,
"Azərbaycan"